

KÜLÖNBÖZŐ TARTÁSMÓDOK HATÁSÁNAK VIZSGÁLATA TOJÓHIBRIDEK ÉS TISZTAVÉRŰ TYÚKVONALAK KÜLTAKARÓJÁRA

Kivonat

A madarak kültakarójának kizárólag erre a rendszertani osztályra jellemző eleme a tollazat. A madártest tollal való fedettségének mértéke és a tollazat állapota nagyban meghatározza a madár közérzetét és esztétikai állapotát. Mindeközben támpontokat nyújt az adott egyed egészségi állapotáról. Ezért az állományok állapotának nyomon követésére, lehetőséget adhat, a tollazat állapotának meghatározása, az úgynevezett tollbonítás.

Egy ilyen vizsgálatba kapcsolódtam be és végeztem abban elméleti feladatokat.

Vizsgálataim során a következő kérdésekre kerestem a választ: A különböző tartásmódoknak van-e hatása a tojótyúkok kültakarójának az állapotára? A termelésben eltöltött idő előre haladtával változik-e a tyúkok tollazatának állapota? Amennyiben igen, milyen irányba és milyen mértékben? Van-e különbség az egyes genotípusok között a kültakaró állapotában a kiválasztott vizsgálati időpontokban?

A vizsgálatot a MATE Kaposvári Campus Tan- és Kísérleti Üzem Baromfi Teszttelepén végeztem, a Bábolna TETRA Kft. által biztosított három különböző genotípusú tojótyúk állománnyal [a_1 = Kereskedelmi hibrid (K) ($n=301$); a_2 = tiszta vonalú anyai ivadékcsoport (Anyai) ($n=282$); a_3 = tiszta vonalú apai ivadékcsoport (Apai) ($n=526$)]. Az egyedileg szárnyszámmal jelölt tojótyúkokat 19 hetesen telepítettük be a zárt, intenzív, ablaktalan tojóházba. Egy légtérben volt elhelyezve a három különböző tartástechnológia: EU-kompatibilis, KOVOBEL SKNO-/30-60/ECS típusú berendezett ketrec (10 tyúk/ketrec); hagyományos ketrec (6 tyúk/ketrec) és az alternatív fülkés tartásmód (53 tyúk/fülke). Az ugyanabban a ketrecben elhelyezett madarak a nevelésük során is azonos fülkében voltak tartva. A világításhoz és a takarmányozáshoz a TETRA-SL LL kereskedelemben forgalmazott tojóhibrid ajánlásait, a szülőállomány kezelési útmutatóját alkalmaztuk. A tojótyúkok csőre nem volt kurtítva. A tojótyúkok tollazatának állapotát 30, 60 és 72 élethetes korukban vizsgáltuk. Az adatfelvételezésbe bevont összes tyúk tollazatának állapotát 9 különböző testrészen ellenőriztük: fej, nyak, hát, farok, kloáka tájék, nyeregtájék, mell, szárny és farok a TAUSON és mtsai (1984) nyomán az erre a célra készült referenciatáblázat alapján. A különböző testrészek tollazati pontjainak összesítésével tyúkonként egy teljes tollazatpontot számítottunk

ki, amely 9-36 között változhatott. A tollazat állapotának pontozását mindegyik vizsgálati időpontban (30. 60. 72. élethét) ugyanaz a tapasztalt pontozó szakember végezte.

A tollbonitálások alkalmával kapott pontszámok vonatkozásában a kezelések közti különbséget egytényezős varianciaanalízissel SPSS 10.0 programcsomag segítségével, konzulensi útmutatás alapján értékeltem.

A kapott eredmények megerősítették azokat az ismereteimet, hogy a tollazat állapota a kor előre haladtával romlik, a toll kopik, elhasználódik. A technológiák közül a volieres, alternatív fülke teljesített legjobban, valamennyi vizsgált esetben ez a megoldás hozta a legjobb eredményeket a tollazat minőségével kapcsolatban, a hagyományos ketreces tartásban tartott állatok eredményei voltak a legrosszabbak. Véleményem szerint a volieres tartásmód kedvező eredményének az oka, az alomanyag, amelyben az állatok káprgálhatnak, így nem a másik egyeddel foglalkoznak, és természetes takarmánykereső magatartást tudnak folytatni. Ez a technológia tojófészket is tartalmaz, amely védelmet és nyugalmat nyújt az állatoknak a tojásrakás közben, így nincsenek stressznek kitéve, amely nyugtalansághoz, fokozott aktivitáshoz és ezzel együtt a tollazat státuszának hanyatlásához vezethet és erősítheti a tollcsípési hajlamot.

A genotípus-környezet összefüggést vizsgálva azt állapítottam meg, hogy az alternatív fülkés tartástechnológiába beolazott állományok adták a legkedvezőbb tollstátusz eredményeket mindhárom genotípus esetében. A hagyományos ketreces tartásban mutatták a legalacsonyabb tollminőségi értékeket a különböző genotípusok. Megállapítottam, hogy a legtöbb tollsérülés, tollkopás a szárnyon keletkezett (42%-os arány) inkább a hagyományos ketrecben tartott állatok esetében, ezt az arányt követte a nyak (38%), a kormánytollak (37,5%) és a háttollazat (29,5%). A szárnytollak sérülésében fontos szerepet kap a ketrec rácsozatának koptató hatása. Statisztikailag is igazolt, hogy az alternatív tartásban, ahol nem törvényszerű a szárnycsapás folyamán a tollazat ütközése a rácsozattal, szignifikánsan kevesebb tollsérülés volt, mint a két, ketreces rendszerben.

Kimutattam, hogy a ketrec mechanikai koptató hatásának a tyúkok nyaktollazata volt kitéve a legjobban, hiszen a madarak a táplálékfelvételhez minden alkalommal ki kell, hogy dugják a fejüket a rácok között, és ezt naponta több tucat alkalommal elvégzik.

A kormánytollak kopásánál a szárnytollakhoz hasonlóan a mechanikai sérülések jelenléte volt leginkább vélelmezhető. A háttájékon az egymásra ugrálás és taposás miatti tollsérülések, tollkopás erősen valószínűsíthetők és a tollcsipkedés és tollevés miatti tollvesztés sem kizárható jelenség.